

Gemeenteraad Harderwijk
t.a.v. raadsfractie Gemeentebelang
Postbus 149
3840 AC Harderwijk

datum: 27 mei 2025
ons kenmerk: 02430000213542 / 02430000740066
uw brief van: 24 april 2025
uw kenmerk:
onderwerp: Beantwoording van schriftelijke vragen over Behandeling bouwaanvragen in Hierden

Geachte heer Holleman,

U heeft namens de fractie van Gemeentebelang vragen gesteld over de behandeling van bouwaanvragen in Hierden. De fractie maakt zich zorgen over de onrust die is ontstaan onder inwoners van Hierden.

Uw fractie vindt het als vertegenwoordiging van de inwoners essentieel dat er heldere en eerlijke procedures zijn, waarbij het belang van de inwoners altijd voorop staat. Naar aanleiding hiervan heeft u de volgende vragen gesteld, die door ons met deze brief worden beantwoord.

Vraag 1:

In veel ruimtelijke trajecten komt het Gelders Genootschap in beeld. Voor inwoners is het vaak onduidelijk wie deze organisatie precies is, in wiens opdracht zij werkt en wat de waarde van hun adviezen is. Wij willen dit graag verduidelijken, in het belang van de mensen die met deze adviezen te maken krijgen. Voor wie werkt het Gelders Genootschap wanneer worden zij betrokken bij gemeentelijke planvorming of bij aanvragen van inwoners of ondernemers?

Antwoord 1:

Het Gelders Genootschap is een vereniging van 55 gemeenten. Het bestuur van het Gelders Genootschap bestaat uit zes wethouders en burgemeesters van de aangesloten gemeenten uit verschillende regio's van het werkgebied. Onze wethouder M. Pijnenburg vertegenwoordigt regio Noord-Veluwe en maakt onderdeel uit van het bestuur. De missie van het Gelders Genootschap is om met onafhankelijk en deskundig advies positief bij te dragen aan de bevordering en instandhouding van de schoonheid van stad en land. De experts van het Gelders Genootschap adviseren op de gebieden bouwen, landschap en stedenbouw en erfgoed.

organisatie eenheid: Team Ruimtelijke Dienstverlening
behandeld door: M. Traas en W. van Santen
telefoonnummer: 0341 411 209
bijlage(n):

Havendam 56
Correspondentieadres:
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
T 0341 411 911
E info@harderwijk.nl
W harderwijk.nl
B NL44 BNGH 0285 0033 13

Welke specifieke diensten hierbij horen kunt u vinden op [de website van het Gelders Genootschap](#) onder het menu-item 'Wat wij doen'.

In Harderwijk maakt een welstandsdeskundige en een monumentendeskundige van het Gelders Genootschap, samen met de burgerleden deel uit van de commissie omgevingskwaliteit, waar de toets van bouwplannen plaatsvindt op de thema's welstand, monumenten, ruimtelijke kwaliteit en erfgoed en van waaruit een advies wordt uitgebracht aan burgemeester en wethouders. De samenstelling, taken en werkzaamheden van deze commissie zijn vastgelegd in de ['Verordening op de adviescommissie Omgevingskwaliteit'](#).

Naast zitting in de commissie omgevingskwaliteit is aan het Gelders Genootschap ook een adviserende rol toebedeeld bij initiatieven die voortkomen uit de zogenaamde rood-voor-rood regeling. Een van de voorwaarden bij een rood-voor-rood initiatief is dat er sprake moet zijn van een duidelijke kwaliteitsverbetering, wat moet blijken uit een landschappelijk (erf)inrichtingsplan. Bij het vaststellen van de [beleidsregels over rood-voor-rood initiatieven](#), heeft de raad de voorkeur gegeven aan het in handen stellen van deze landschappelijke (erf)inrichtingsplannen bij één specialist, te weten de ervenconsulenten van het Gelders Genootschap. Hiermee wordt gewaarborgd dat voor vergelijkbare initiatieven op een gelijkwaardige manier wordt gekomen tot een landschappelijk (erf)inrichtingsplan. Initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het betrekken van het Gelders Genootschap. Het uiteindelijke inrichtingsplan vraagt in de totale beoordeling van de volledige aanvraag overigens altijd nog om goedkeuring van de gemeente.

In 2019 is aan het Gelders Genootschap opdracht verleend, om samen met een projectgroep bestaande uit (oud) inwoners van Hierden, onderzoek te doen naar de historische boerenerven in Hierden en hun specifieke kenmerken en karakteristieken. Dit heeft geresulteerd in de ['Inspiratiegids historische boerenerven'](#), zoals vastgesteld door [de raad op 17 februari 2022](#). Vervolgens zijn hier – mede in nauwe samenwerking met het Gelders Genootschap - ['Beoordelingsregels historische boerenerven'](#) bij opgesteld, waarmee [de raad op 12 december 2024](#) heeft ingestemd. Wanneer er sprake is van een initiatief voor een historisch boerenerv, zijn deze beoordelingsregels uitgangspunt. Eén van de voorwaarden is dat er bij een initiatief altijd sprake moet zijn van en erfadvies van een deskundige ervenconsulent en van een bouwhistorische waardestelling. Initiatiefnemer zou hiervoor opdracht kunnen verlenen aan het Gelders Genootschap.

Tot slot staat het de gemeente vrij om zelf over thema's, initiatieven, (bouw)plannen en/of projecten advies te vragen aan het Gelders Genootschap op de thema's waarover zij deskundigheid in huis hebben.

Vraag 2:

Zijn de adviezen van het Gelders Genootschap bindend, of kan de gemeente daarvan afwijken? En zo ja, op basis waarvan?

Antwoord 2:

De adviezen van het Gelders genootschap zijn in kader van de rood-voor-rood regeling of historische boerenerven niet bindend, maar wegen wel zwaar mee in de beoordeling om te mogen af te wijken van het omgevingsplan. Bij een aanvraag omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit wordt er getoetst aan de regels van het omgevingsplan, waaronder de welstandsnota. Voor de beoordeling of een bouwplan voldoet aan de welstandsnota wordt advies gevraagd aan de commissie omgevingskwaliteit. Hierbij is er sprake is van een zogenoemde deskundigenadvies, Bij een deskundigenadvies neemt het bevoegd gezag dit advies in de regel over. Slechts in uitzonderlijke gevallen, wanneer het bevoegd gezag daar gerechtvaardigde argumenten voor heeft en dit goed kan motiveren, kan er worden afgeweken van een dergelijk advies.

Vraag 3:

Op welke manier wordt de mening of wens van de aanvrager meegenomen voordat het Gelders Genootschap een advies uitbrengt? Is er persoonlijk contact met de aanvrager? Zo nee waarom niet?

Antwoord 3:

Wanneer er sprake is van een initiatief volgens de rood-voor-rood regeling, is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor het indienen van een principeverzoek, later in het proces gevolgd door een aanvraag. Het is dus aan de initiatiefnemer zelf om het Gelders Genootschap in te schakelen om hen te adviseren over het landschappelijke (erf)inrichtingsplan dat deel uitmaakt van het verzoek. Aangenomen mag worden dat er voorafgaand aan het uitbrengen van het advies contact is tussen beide partijen over de wensen van initiatiefnemer en er afspraken gemaakt worden over het proces. Uiteraard zal het Gelders Genootschap ook de voor Harderwijk en Hierden geldende kaders betrekken bij het op te stellen advies.

Een vergelijkbare situatie doet zich voor bij initiatieven voor historische boerenerven. Ook in die gevallen is de initiatiefnemer degene die het Gelders Genootschap (of een andere deskundige ervenconculent) inschakelt voor een erfadvies en bouwhistorische waardestelling.

In het geval er door een initiatiefnemer over een door hem gewenste aanvraag een advies nodig is van de commissie omgevingskwaliteit, is daarover vooraf contact met een omgevingscoach van de gemeente Harderwijk. De behandeling van de voorgelegde aanvraag vindt plaats in een openbare zitting, waar aanvrager de gelegenheid krijgt tot het geven van een toelichting en het beantwoorden van vragen. Vervolgens brengt de commissie een advies uit aan het college van burgemeester en wethouders.

Vraag 4:

Wat gebeurt er als een inwoner een bouwplan indient dat afwijkt van het advies van het Gelders Genootschap? Wordt zo'n plan opnieuw bekeken, of volgt het college standaard het advies van het Gelders Genootschap?

Antwoord 4:

In het geval van rood-voor rood- regeling of historische boerenerven weegt het advies van het Gelders genootschap zwaar mee. De aanvrager zal in de aanvraag met argumenten moeten motiveren waarom er is afgeweken van de het advies.

In het geval er een aanvraag binnenkomt, dat afwijkt van een advies dat is uitgebracht door het door de commissie omgevingskwaliteit , wordt gekeken welke gemotiveerde argumenten de aanvrager daarbij geeft om aan te tonen dat een afwijking van het deskundigenadvies in zijn geval gerechtvaardigd zou zijn. Het college vertrouwt in beginsel wel op het advies van de deskundigen, maar volgt dit niet zondermeer. Er is immers een mogelijkheid om af te wijken van een advies, mits daar gegronde redenen voor zijn. Het college kan ook een second opinion vragen, waarbij de aanvraag omgevingsvergunning wordt voorgelegd aan een andere commissie. Deze commissie bevindt zich buiten het werkgebied van de door de raad benoemde gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit. Wanneer de gemeente een second opinion aanvraagt, wordt dit gemeld aan de commissie. Zie ook het antwoord bij vraag 2.

Vraag 5:

Worden afwijkende bouwplan verzoeken van inwoners expliciet teruggekoppeld aan het Gelders Genootschap voor heroverweging? Zo nee waarom niet?

Antwoord 5:

In het geval er een aanvraag omgevingsvergunning wordt ingediend, waarbij sprake is van een afwijkende bouwplan van het - in vooroverleg gegeven - advies van de commissie omgevingskwaliteit (waarin het Gelders Genootschap zitting heeft), hoeft dat niet expliciet teruggekoppeld te worden. De aanvraag kan in dat geval, wegens in strijd zijn met redelijke eisen van welstand, worden geweigerd. Dit neemt niet weg, dat per geval - voordat tot een weigering wordt overgaan - beoordeeld wordt of er aanleiding is voor een terugkoppeling of een aanvullende adviesvraag.

Wanneer er een initiatief wordt ingediend voor een historisch boerenerv of volgens de rood-voor-rood regeling, is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor het aanleveren van alle stukken. In het geval het initiatief afwijkt van een eerder uitgebracht deskundigenadvies, wordt gekeken welke gemotiveerde argumenten de initiatiefnemer daarbij geeft om aan te tonen dat een afwijking van het advies in zijn geval gerechtvaardigd zou zijn. Wanneer daartoe aanleiding is, kan er bij de behandeling overwogen worden om het initiatief terug te koppelen of om aanvullend advies te vragen. Dit wordt per geval beoordeeld door de deskundigen van de gemeente.

Vraag 6:

Wordt er door de gemeente altijd een formele opdracht verstrekt aan het Gelders Genootschap wanneer zij een advies uitbrengen? En zo ja, kunnen wij een voorbeeld van zo'n opdracht ontvangen?

Antwoord 6:

Een initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het aanleveren van een aanvraag of een principeverzoek met de daarbij horende stukken.

In het geval een advies van het Gelders Genootschap of een andere deskundig adviseur vereist is, verstrekt initiatiefnemer daartoe de opdracht. De gemeente is daarin geen partij en heeft dan ook geen voorbeeld van zo'n opdracht.

In de gevallen waar de gemeente over eigen thema's, initiatieven, (bouw)plannen en/of projecten advies nodig heeft van bijvoorbeeld het Gelders Genootschap, zal daarvoor een formele opdracht worden verstrekt. Aangezien het hierbij gaat om maatwerkopdrachten is er geen standaard opdrachtbrief beschikbaar.

Vraag 7:

Bij meerdere plannen wordt het begrip 'compact erf' gebruikt, maar inwoners geven aan niet te begrijpen wat hiermee precies bedoeld wordt. Dit roept vragen op over de betekenis en hoe dit begrip in de praktijk wordt toegepast. Wat verstaat het college precies onder een 'compact erf'?

Antwoord 7:

Een compact erf, is een erf met een compacte erfindeling, duidelijk herkenbaar als één erf. Eén erftoegangsweg is uitgangspunt, met de parkeerfaciliteiten op één plek op het erf. Er is sprake van clustering van bebouwing rond een gemeenschappelijk erf. De gebouwen hebben een samenhang en verwantschap met elkaar, waarbij zowel de situering, vormgeving als materialisering van belang is.

Vraag 8:

Waar is deze definitie vastgelegd? Is er een beleidsstuk, verordening of ander document waarin dit is uitgewerkt? Zo ja, kunnen wij dit beleidsstuk waarin dit is vastgelegd krijgen?

Antwoord 8:

In de '[Visie op hoofdlijnen Buitengebied](#)' zoals deze deel uitmaakt van het [omgevingsplan Harderwijk](#), voorheen [bestemmingsplan Buitengebied 2014](#) en het daarmee samenhangende [bestemmingsplan Veegplan Buitengebied](#) is dit per deelgebied uitgewerkt (pagina 46 en verder). Ook is een uitwerking van de gewenste erven te vinden in de inspiratiegids historische boerenerven, de beoordelingsregels historische boerenerven en de beleidsregels voor rood-voor-rood initiatieven zoals aangehaald in antwoord 1.

Wij gaan er van uit dat wij hiermee uw vragen hebben beantwoord. Mocht u toch nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met mevrouw M. Traas van team Ruimtelijke Dienstverlening. Telefoon: 0341 411 209.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Harderwijk,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'F.H.W. de Jong', enclosed within a large, loopy oval shape.

mevrouw F.H.W. de Jong
secretaris

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. Joon', consisting of a few sharp, angular strokes.

de heer J. Joon
burgemeester